

Sygn. akt VIII U 132/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2014 r. w Gliwicach

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanej J. Ś. (Ś.)

o podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 9 grudnia 2013 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Jolanta Łanowy

sygn. akt VIII U 132/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 grudnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 1, art. 38 ust.1 pkt. 1, art. 68 ust.1 pkt. 1, art. 6 ust 1 pkt 1, art. 11, ust. 1, art. 12, ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), stwierdził, że A. K. w okresie od 23 maja 2013r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek J. Ś.. W uzasadnieniu decyzji ZUS zakwestionował, że umowa o pracę z A. K. została zawarta w celu realizacji interesów pracodawcy. W ocenie organu rentowego, było to działanie zaplanowane przez strony i zmierzało do stworzenia pozorów świadczenia pracy przez A. K., co z kolei miało jej zapewnić możliwość skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. ZUS uznał za nieważną umowę o pracę z A. K. i stwierdził, że nie może ona wywołać skutku prawnego w postaci ubezpieczeń społecznych.

Od powyższej decyzji odwołała się ubezpieczona A. K., domagając się zmiany zaskarżonej decyzji i uznania, że z tytułu zawartej umowy o pracę podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek J. Ś.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Zainteresowana J. Ś. poparła odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił:

J. Ś. w spornym okresie prowadziła działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży kosmetyków pod firmą (...). Zatrudniała 2 osoby: J. G. w niepełnym wymiarze czasu pracy – 1/8 etatu z wynagrodzeniem 300,00 zł i K. K. na podstawie umowy zlecenia z wynagrodzeniem 3.400,00 zł., przy czym J. G. – matka zainteresowanej nadal pozostaje w zatrudnieniu i pomaga córce, a z K. K. rozwiązano umowę.

W dniu 23 maja 2013r. zainteresowana J. Ś. zawarła umowę o pracę z A. K. na czas określony do 31 października 2013r. w niepełnym wymiarze czasu pracy – 1/2, na stanowisku N. Business Manager – Specjalista ds. Wizerunku z wynagrodzeniem 6.500,00 złotych brutto miesięcznie. Wyplata wynagrodzenia miał nastąpić w gotówce do ostatniego dnia miesiąca, którego wynagrodzenie dotyczyło. Z treści karty stanowiska pracy wynika, że do obowiązków odwołującej miała należeć obsługa sklepu internetowego, nadzorowanie zamówień w sklepie, wystawianie faktur, obsługa panelu administracyjnego sklepu internetowego, przysyłanie do klientów newslettera drogą mailową, pozyskiwanie kontaktów i klientów, m.in. przez zaproszenia na spotkania informacyjne, salony kosmetyczne i targi mody, promowanie sklepu i produktów na fanpage (F.) oraz obsługa panelu administracyjnego, dokonywanie zamówień w C., wykonywanie wszelkich innych prac zleconych przez J. G..

Z tytułu zawartej umowy odwołująca została zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczeń społecznych. Płatnik składek nie opłacił składek na ubezpieczenia społeczne za odwołującą. Składki na ubezpieczenia społeczne wykazane przez płatnika składek w dokumentach rozliczeniowych za A. K. za okres od maja 2013r. do lipca 2013r. wynoszą 4.146,83 zł.

Na podstawie wyjaśnień odwołującej ustalono, że A. K. przed podpisaniem umowy o pracę świadczyła pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy – 3/4 etatu - na rzecz studia tatuażu w G. – płatnik składek K. H. (1) - z wynagrodzeniem w wysokości 1.200,00 zł plus napiwki. Zatrudnienie to odwołująca kontynuowała także po podpisaniu umowy z J. Ś.. Praca, jaką skarżąca miała świadczyć na rzecz zainteresowanej w godzinach popołudniowych – od godz. 16 do 20 -miała być jej dodatkowym zajęciem.

Ponadto Sąd ustalił, działalność gospodarcza prowadzona przez zainteresowaną w spornym okresie nie przynosiła dochodów. Kondycja finansowa firmy była zła. Firma wykazywała stratę, zalegała z opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne. Głównym celem zatrudnienia odwołującej miało być pozyskiwanie przez nią nowych klientów i opracowanie nowego programu „Tajniki urody”, w celu zwiększenia sprzedaży produktów kosmetycznych oferowanych przez firmę. Po podpisaniu umowy z A. K. obroty firmy w miesiącach, maj, czerwiec i lipiec nie wzrosły. Firma nadal nie przynosiła dochodów.

W dalszej części Sąd ustalił, że w czasie przebywania zainteresowanej na zasilku chorobowym w firmie nie zatrudniono dodatkowego pracownika. Sprawami firmy zajmowała się J. Ś. i J. G..

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie zeznań świadków: D. Ś. (zapis rozprawy z dnia 25 kwietnia 2014r. 9 min. 9 sek. – 26 min. 3 sek.), J. G. (zapis rozprawy z dnia 6 czerwca 2014r. 1 min. 22 sek. – 25 min. 7 sek.), wyjaśnień odwołującej (zapis rozprawy z dnia 25 kwietnia 2014r. 26 min. 04 sek. – 44 min. 11 sek.), wyjaśnień zainteresowanej (zapis rozprawy z dnia 25 kwietnia 2014r. 44 min. 12 sek. – 55 min. 06 sek.), oraz akt organu rentowego dołączonych do akt niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) pracownicy (z wyłączeniem prokuratorów), podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, z zastrzeżeniem art. 8 i 9.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 pracownicy podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu.

Z kolei w myśl art. 12 ust 1 osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu.

Po myśli art. 8 ust 1 za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

Jak natomiast stanowi art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:

- 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
- 2) przebiegu ubezpieczeń;
- 3) ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek;
- 3a) ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek;
- 4) ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa pojęcia pracownik i zatrudnienie nie mogą być interpretowane na użytek ubezpieczeń społecznych inaczej niż interpretuje je akt prawny określający prawa i obowiązki pracowników i pracodawców - Kodeks pracy (tak też Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 30 maja 2005 r., sygn. akt III AUa 283/2005).

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadza się zatem do tego, czy stan faktyczny ustalony w tej konkretnej sprawie, pozwala na uznanie, że umowa o pracę zawarta między odwołującą A. K., a zainteresowaną J. Ś. była czynnością prawną pozorną w rozumieniu art. 83 k.c. mającą na celu obejście przepisów prawa – tak jak to twierdzi organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji – czy też nie i jakie są tego przyczyny.

W tym miejscu trzeba wskazać, że pozorność oświadczenia woli (art. 83 § 1 k.c.) została potraktowana przez ustawodawcę jako wada oświadczenia woli, nie dotyczy więc oświadczeń wiedzy. Jest to jednak wada szczególnego rodzaju, bo dotycząca oświadczenia złożonego świadomie i swobodnie dla pozorów drugiej stronie, która o takim oświadczeniu wie i na to się zgadza (tak - Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 1971r., II CR 250/71, nie publikowany).

Z kolei w wyroku z dnia 23 czerwca 1986r., I CR 45/86 (nie publikowanym) Sąd Najwyższy zdefiniował pozorność jako „wadę oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli, a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby wspomniane oświadczenie woli nie wywoływało skutków prawnych”.

W niniejszej sprawie Sąd orzekający podziela stanowisko organu rentowego i uznaje je za prawidłowe. Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że A. K., pomimo zawarcia umowy o pracę, nie była pracownikiem firmy (...) w G..

W tym zakresie Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego, zaprezentowane w wyroku z dnia 4 października 2007r. w sprawie I UK 116/07 (OSNP 2008/23-24/355, LEX nr 467421), zgodnie z którym „zawarcie umowy o pracę i zgłoszenie wynikającego z niej zatrudnienia organowi ubezpieczeń społecznych nie powodują powstania obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, jeżeli z okoliczności (nie wyłączając domniemania faktycznego - art. 231 k.p.c.) wynika, że praca nie była świadczona oraz że ustalone warunki wynagradzania za pracę nie odpowiadały zatrudnieniu, ale zostały uzgodnione w celu uzyskania nieproporcjonalnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego”. Jak również w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2007r. w sprawie II UK 56/07 (LEX nr 376433), gdzie Sąd ten stwierdził, że „podleganie ubezpieczeniu społecznemu wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę. Dokument w postaci umowy o pracę nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go, jako strony umowy, faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie”. Nadto w wyroku z dnia 18 października 2005r., sygn. akt II UK 43/05 (OSNP 2006/15-16/251, OSP 2007/6/74, LEX nr189956) Sąd Najwyższy stwierdził, że „cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, ale nie może to oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań oraz korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawarciu umowy o pracę na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia (np. urodzeniem dziecka) i ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania świadczeń obliczonych od tej podstawy. Taka umowa o pracę jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego”.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego Sąd stwierdził, że podpisanie umowy o pracę z A. K. i zgłoszenie jej w związku z tym do ubezpieczeń społecznych, w istocie nie miało na celu realizacji interesów płatnika składek z jednej strony i świadczenia pracy za wynagrodzeniem przez A. K. z drugiej, a jedynie uzyskanie wysokiego zasiłku chorobowego. Odwołująca, zarówno przed podpisaniem umowy z zainteresowaną jak i po jej podpisaniu była zatrudniona u płatnika składek K. H. (2) w niepełnym wymiarze czasu pracy – 3/4 etatu - i z tego tytułu została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od najniższego wynagrodzenia. W ocenie Sądu umowa o pracę zawarta z J. Ś. w niepełnym wymiarze czasu pracy - 1/2 etatu - z wynagrodzeniem na poziomie 6.500,00 zł została zawarta w celu skorzystania przez odwołującą z wysokich świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a zatem jest umową pozorną w rozumieniu art. 83 § 1 k.c., sprzeczną z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, czyli nieważną.

Odwołująca w takiej sytuacji niewątpliwie nie posiadała statusu pracownika, zaś zawarta między stronami umowa o pracę winna być uznana za czynność prawną pozorną (art. 83 § 1 k.c.) gdyż strony, które ją zawarły nie miały zamiaru realizacji podstawowych przesłanek stanowiących istotę stosunku pracy. W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, przedmiotowa umowa, a zwłaszcza ustalenie wysokiego wynagrodzenia wskazywałyby, iż jej celem było skorzystanie przez odwołującą z wysokich świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Reasumując wszystkie powyższe rozważania, Sąd Okręgowy w(...) uznał, że stanowisko organu rentowego jest prawidłowe. A. K. nigdy nie była pracownikiem zainteresowanej firmy, nie mogła zatem w spornym okresie podlegać ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznając odwołanie za bezzasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

(-) SSO Jolanta Łanowy